

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lutego 2023 roku znak Od- (...) Szef Centralnego (...) Centrum (...) odmówił porucznikowi D. P. przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu zdarzenia z dnia 16 listopada 2022 roku, albowiem nie pozostawało ono w związku z pełnieniem służby wojskowej.

W uzasadnieniu wskazano, iż mimo że w świetle art. 508 ust. 1 pkt e w zw. z art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny (Dz.U. poz. 2305), uraz, jakiego doznał ubezpieczony - w postaci poślizgnięcia się - został wywołany przyczyną zewnętrzną, to na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów prawa – konkretnie – definicji drogi w drugim z wymienionych przepisów, nie sposób tego zdarzenia uznać za wypadek w myśl art. 508 ust 1 pkt e wymienionego aktu prawnego.

Pismem z 16 marca 2023 roku D. P. wniósł odwołanie od powyższej decyzji.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż organ dopuścił się nieprawidłowej interpretacji drogi, określonej w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku – w kontekście przepisu art. 508 wskazanego aktu prawnego. Wywiódł, że w zakresie zastosowania tejże definicji – co ma wynikać z ratio legis tego przepisu – mieszczą się także przypadki, w których żołnierz zawodowy udaje się do miejsca odbywania służby, nie tylko lądowym środkiem transportu, ale także w inny, dogodny sposób, który ma spełnić wymóg jej pokonania w jak najkrótszym czasie. Swoje rozważania poparł rozwiązaniami legislacyjnymi przyjętymi na gruncie art. 57b ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami Sądu Najwyższego wydanych w odniesieniu do zagadnienia drogi do pracy oraz stanowiska w sprawie, jakie zajął Departament Prawny w Ministerstwie Obrony Narodowej i Szef (...) pod koniec 2022 roku, gdzie wskazano, że interpretacja pojęcia drogi powinna być dokonywana w ten sposób, iż „dla celów ustalenia wypadków nie można przyjmować tylko pewnego wycinka tych działań, to jest przyjmowania za wypadek tylko zdarzenia, które zaistniało w trakcie odbywania podróży lądowym środkiem transportu na wskazanej trasie (między stacjami) oraz narzuconym w tej definicji reżimie czasowym”.

Tak wywodząc, odwołujący się wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania.

W odpowiedzi na odwołanie z 14 kwietnia 2023 roku, organ powtórzył argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Porucznik marynarki D. P. ma 30 lat, służbę wojskową pełni od 11 sierpnia 2014 roku, zajmując stanowisko służbowe oficera sekcji w jednostce wojskowej (...) Ś..

16 listopada 2022 roku o godzinie 6:30, D. P. wychodząc z domu celem skierowania się do miejsca odbywania służby – którą zwyczajowo pokonywał pieszo - uległ wypadkowi. Miejscem wypadku była klatka schodowa w miejscu zamieszkania mieszczącym się w budynku piętrowym. Podczas schodzenia ze stopni, D. P. poślizgnął się na śliskiej powierzchni, co spowodowało nienaturalne ułożenie prawej nogi i w konsekwencji upadek. Pomimo odczuwalnego bólu, oficer udał się do pracy. Podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych ból nogi zaczął się nasilać, pojawił się również obrzęk stawu skokowego. Około godziny 11:30 w tym samym dniu – po odbyciu konsultacji ze Specjalistą BHP oraz za zgodą przełożonego – D. P. udał się na (...) w Szpitalu Miejskim im. (...) w Ś., gdzie został przyjęty przez lekarza dyżurnego M. K..

W wyniku przeprowadzonego badania RTG, stwierdzono zwichnięcie, skręcenie i naderwanie stawów oraz więzadeł na poziomie stawu skokowego i stopy, jak również skręcenie i naderwanie stawu skokowego oraz powierzchniowy uraz podudzia i stłuczenia kolana.

W związku ze stwierdzonym urazem, ubezpieczony pozostawał na zwolnieniu lekarskim.

30 listopada 2022 roku dowódca kontradmirał W. K., w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku porucznika marynarki D. P., powołał komisję powypadkową. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że uraz kończyny dolnej prawej powstał nagle, w wyniku niekontrolowanego poślizgnięcia się poszkodowanego na śliskiej powierzchni schodów, na skutek niedostatecznej koncentracji uwagi przy wykonywaniu czynności, a D. P. nie znajdował się w stanie nietrzeźwości; ubezpieczony doznał urazu w postaci zwichnięcia, skręcenia i naderwania stawów i więzadeł na poziomie stawu skokowego i stopy, jak również skręcenia i naderwania stawu skokowego oraz powierzchownego urazu podudzia i stłuczenia kolana.

W wyniku poczynionych ustaleń, decyzją z 22 lutego 2023 roku znak Od- (...) Szef Centralnego (...) Centrum (...) odmówił przyznania jednorazowego odszkodowania w związku z zaistniałym wypadkiem.

D. P. jest mężczyzną o prawidłowej budowie ciała. Długotrwałym następstwem skręcenia stawu skokowego prawego jest obecnie bolesność uciskowa poniżej kostki bocznej oraz bolesność w tym miejscu podczas przywodzenia stopy i maksymalnego zgięcia grzbietowego. Stan ten może świadczyć o częściowym uszkodzeniu – ewentualnie – naderwaniu więzadła strzałkowo-piętowego i strzałkowego przedniego. Następstwa te można ocenić w wysokości 2% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Dowody: informacja o wypadku k. 3 akt odszkodowawczych; oświadczenie poszkodowanego k. 4 akt odszkodowawczych; oświadczenie świadka wypadku k. 6 akt odszkodowawczych; karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 7 akt odszkodowawczych, k. 25-27; rozkaz dzienny dowódcy jednostki wojskowej nr (...) k. 9 akt odszkodowawczych; protokół powypadkowy k. 10-12 akt odszkodowawczych; decyzja Szefa Centralnego (...) Centrum (...) z 22 lutego 2023 roku, znak: Od- (...) k. 14-16; zeznania D. P. k. 23-24; płyta CD k. 28 koperta; opinia sądowno-lekarska biegłego sądowego z zakresu ortopedii dr n. med. H. M. z 13 lutego 2022 roku k. 51-51v;

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: ze źródła osobowego, dokumentów i nagrania oraz pisemnej opinii biegłego, szczegółowo wymienionych w pierwszej części uzasadnienia. Przechodząc do ich oceny – dokumentacja (dotycząca postępowania przed organem rentowym oraz medyczna, jaki i w postaci nagrania na nośniku cyfrowym) zgromadzona w aktach postępowania, była sporządzona przez uprawnione do tego organy, zgodnie z przepisaną prawem procedurą. Nadto, przedstawiała w sposób wyczerpujący, spójny i kompleksowy stan zdrowia D. P., zakres oraz umiejscowienie doznanego urazu kończyny dolnej prawej. Co istotne, jej treść oraz wymowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Oceniając pisemną opinię w sprawie, wydaną przez biegłego lekarza z zakresu ortopedii – dr n. med. H. M., Sąd wskazuje, iż wywód w nich poczyniony był jasny, kompletny i pozbawiony wewnętrznych sprzeczności, a jej treść korelowała z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie, określając w sposób jednoznaczny stan zdrowia ubezpieczonego i jego sprawności ruchowej, jak również ustalony poziom długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powstałego wskutek wypadku. Sąd dał wiarę również depozycjom odwołującego się – D. P., albowiem jego zeznania były spójne, spontaniczne, a ich treść była analogiczna z treścią ustaleń poczynionych przez organ w toku postępowania wyjaśniającego oraz korelowała z wymową dokumentacji medycznej oraz sporządzoną opinią biegłego lekarza z zakresu ortopedii.

Wobec tak poczynionych wniosków, Sąd stwierdza, iż ocenił materiał dowodowy wspólnie, kierując się dyrektywami wysłowionymi w art. 233 k.p.c. i przyznał mu - w rezultacie poczynionych rozważań - walor wiarygodności, kluczowy dla procesu ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy zdarzenie mające miejsce w dniu 16 listopada 2022 roku, powodujące uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego było podstawą do przyznania mu jednorazowego odszkodowania w myśl odpowiednich uregulowań ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny (Dz.U.2024.248 t.j.), poprzez

uznanie, iż stanowiło ono wypadek w drodze do pracy (miejsca odbywania służby). Poza sporem stron pozostawały okoliczności związane z przebiegiem zdarzenia oraz jego następstwami.

Zgodnie z art. 508 ust. 1 pkt e) w zw. z art. 2 ust. 5 wspomnianej ustawy, ***ilekroć w dziale XVI – świadczenia odszkodowawcze pozostające w związku ze służbą wojskową jest mowa o wypadku***, należy przez to rozumieć nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, pozostające w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, które zaszło podczas odbywania drogi do miejsca i z miejsca wykonywania obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych, tudzież wykonywania czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych. Zgodnie zaś z art. 2 ust. 5, ***ilekroć w ustawie jest mowa o drodze do miejsca i z miejsca wykonywania czynności, drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej*** i z powrotem albo drodze na urlop lub przepustkę i z powrotem, należy przez to rozumieć najkrótszy czas dojazdu lądowym środkiem publicznego transportu zbiorowego, łącznie z przesiadkami, licząc od stacji (przystanku) najbliższej miejsca pełnienia służby do stacji (przystanku) najbliższej miejsca zamieszkania, bez uwzględnienia czasu dojazdu do i od stacji (przystanku) w obrębie miejscowości, z której żołnierz dojeżdża, oraz miejscowości, w której wykonuje obowiązki służbowe.

Wobec takiego uregulowania wprowadzonego przez ustawodawcę, wydawałoby się, iż zakres definicyjny jest kompletny, przy dokonywaniu wykładni przepisu art. 508 ust. 1 pkt e) wskazanej ustawy, co w istocie stanowiłoby potwierdzenie dla argumentacji wysuniętej przez organ rentowy. Jednakże, należy zwrócić jeszcze uwagę na dodatkową regulację definicyjną, przewidzianą wyłącznie dla interpretacji pojęć użytych w dziale XVI - świadczenia odszkodowawcze pozostające w związku ze służbą wojskową - ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny – o czym stanowi art. 508 ust. 2: ***ilekroć w niniejszym dziale jest mowa o drodze do miejsca i z miejsca wykonywania czynności, drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej*** i z powrotem albo drodze na urlop lub przepustkę i z powrotem - ***należy przez to rozumieć drogę najkrótszą i nieprzerwaną***, z tym że nie uważa się, że droga została przerwana, jeżeli przerwa była życiowo uzasadniona i jej czas nie przekraczał granicy potrzeby, ***a także wówczas, gdy droga, nie będąc drogą najkrótszą, była najdogodniejsza ze względów komunikacyjnych***.

Z porównania treści art. 2 ust. 5 i art. 508 ust. 2 omawianej ustawy wynika, że droga odbywana do miejsca i z miejsca wykonywania obowiązków służbowych jest interpretowana odmiennie, w zależności od przedmiotu i zakresu jej zastosowania oraz w zależności od tego, do jakiego obszaru regulacji ustawy ów pojęcie ma się odnosić. Dlatego też, brzmienie wskazane w pierwszym z wymienionych przepisów będzie miało zastosowanie przy interpretacji normy prawnej odwołującej się do definiowanego pojęcia drogi w przepisie prawnym mieszczącym się w dziale ustawy, który tego pojęcia nie reguluje odmiennie na potrzeby innych jednostek redakcyjnych odnoszących się szczególnie do konkretnej, regulowanej ustawą instytucji. Art. 508 znajdujący się jako pierwszy, w dziale XVI - świadczenia odszkodowawcze pozostające w związku ze służbą wojskową, który jest zbiorem przepisów regulujących zakres podmiotowy i przedmiotowy określonych świadczeń kompensacyjnych – w tym odszkodowań jednorazowych w art. 516 – kształtuje swoistą dla tego działu definicję pojęcia drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności służbowych, jak i drogi z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej, którego to rozumienie znajduje zastosowanie tylko na płaszczyźnie działu XVI i przez to wyłącza zastosowanie uregulowania ogólnego wskazanego w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny.

Nie ulega wątpliwości, że w art. 2 ust. 5 ustawodawca wprowadza kryterium definicyjne oparte na czasokresie i rodzaju transportu, który to transport ma być transportem lądowym zbiorowym, zaś w art. 508 ust. 2 kryterium to opiera się również na czasookresie – doborze jak najkrótszej drogi, jednak nie limituje sposobu jej pokonania, nie precyzuje doboru środka czy metody komunikacji. Bowiem, w przepisie tym istotą jest to, aby co do zasady droga była najkrótsza i nieprzerwana, przy czym, wyjątkowo – nie musi być ona najkrótsza, jeżeli była najdogodniejsza ze względów komunikacyjnych.

Wobec powyższego, nie ulega zatem wątpliwości, że przy prawidłowej analizie ustalonego stanu faktycznego, przez pryzmat art. 508 ust. 1 pkt e)

w zw. z art. 508 ust. 2 w zw. z art. 516 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny, zdarzenie w dniu 16 listopada 2022 roku skutkujące długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu porucznika D. P. było zdarzeniem nagłym – poślizgnięciem się skutkującym utratą równowagi, wywołane przyczyną zewnętrzną – śliską powierzchnią posadzki schodów, powodującym uraz – w postaci skręcenia stawu skokowego prawego i urazu stawu kolanowego prawego i pozostającym w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, które zaszło podczas odbywania drogi do miejsca wykonywania obowiązków służbowych – wszak ubezpieczony w dacie zdarzenia opuścił swoje miejsce zamieszkania celem realizacji przypisanych mu obowiązków (jako żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej) w tymże dniu, a drogę którą pokonywał, pokonywał zwyczajowo pieszo do jednostki, w której wykonywał służbę i także w dniu zdarzenia, ten sposób komunikacji – jako najdogodniejszy (w myśl art. 508 ust. 2) wybrał, rozpoczynając ją z chwilą opuszczenia lokalu mieszkalnego.

Zgodnie zaś z treścią art. 516 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny (Dz.U.2024.248 t.j.), Żołnierzowi, który wskutek wypadku albo choroby doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. W razie zaistnienia wypadku lub choroby, wypełniających warunki, o których mowa w art. 508, żołnierzowi dotkniętemu wypadkiem lub chorobą przysługuje jednorazowe odszkodowanie od Skarbu Państwa – jednostki wojskowej, w której w chwili wypadku pełnił on służbę. Odpowiedzialność Skarbu Państwa oparta jest na zasadzie ryzyka i ma dla żołnierza charakter gwarancyjny.

W toku niniejszego postępowania, biegły lekarz sądowy z zakresu ortopedii – dr n. med. H. M. w sposób jasny, konkretny oraz precyzyjny określił, iż następstwo urazu skręcenia stawu skokowego prawego i urazu stawu kolanowego prawego powstałego poprzez poślizgnięcie się ubezpieczonego na śliskiej posadzce po rozpoczęciu drogi do miejsca odbywania służby, doprowadziło do powstania długotrwałego uszczerbku na jego zdrowiu w wysokości 2%. Okoliczność ta, przez stronę przeciwną procesu nie została zakwestionowana, wobec czego Sąd poczytuje tę okoliczność jako niezanegowaną przez organ rentowy.

Podsumowując powyższe, Sąd wskazuje, iż w podstawie prawnej zaskarżonej decyzji, organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni przepisu art. 508 ust. 1 pkt e ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny, który to przepis był podstawą jego procedowania w przedmiocie rozważań o spełnieniu przez odwołującego się przesłanek uprawniających do przyznania mu jednorazowego odszkodowania na skutek zdarzenia - wypadku mającego miejsce 16 listopada 2022 roku, co implikowało wydanie niezasadnej decyzji negatywnej. Nieprawidłowość ta dotyczy niezasadnego odwołania się do uregulowania ogólnego definicji drogi z art. 2 ust. 5 wspomnianej ustawy przy pominięciu regulacji szczególnej, mającej zastosowanie przy procedowaniu w przedmiocie świadczenia z art. 516 (jako temu, znajdującego się w zakresie regulacji działu XVI ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny), które wyłącza rozumienie pojęcia drogi w sposób określony w przepisach ogólnych niniejszego aktu prawnego.

Wobec tak ukształtowanych rozważań i poczynionych na ich podstawie ustaleń, Sąd wskazuje, że D. P. w dniu 16 listopada 2022 roku wskutek wypadku doznał długotrwałego uszczerbku na zdrowiu na poziomie 2%, wobec czego wypełnił przesłanki uprawniające do ustalenia przysługującego mu prawa do ustalenia jednorazowego odszkodowania w myśl art. 516 ustawy z dnia 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny. Dlatego też, Sąd dokonał rozstrzygnięcia reformatoryjnego w myśl art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Tak stanowiąc, Sąd orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Sędzia Joanna Szyjewska-Bagińska

Z:

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Sędzia Joanna Szyjewska-Bagińska